

Tal Almedalen 27 augusti 2024

Nooshi Dadgostar, partiordförande Vänsterpartiet

Det talade ordet gäller

Sommaren är här. Många har gått på semester, grillen är tänd. Vi fick för ovanlighetens skull en solig midsommar men annars är mycket som vanligt. Vi har plockat fram deckaren, rullat ut husvagnarna, tagit några simtag i sjön.

Vi lever i världens bästa land. Med höga fjäll och vackra älvar, mil efter mil av skog. Och där emellan har vi slagit ner våra bopålar. Byggt upp städer och samhällen. Med tiden startat stålverk, järnmalmsgruvor, verkstadsindustri. Vi har lyckats göra fantastiska tekniska framsteg som gör livet bättre, bekvämare och rikare. Vi byggde bort bostadsbristen, vårdade bort den gamla tidens sjukdomar, erbjöd varje litet barn som växte upp en dröm om en ljusnande framtid. Sociala problem fick politiska lösningar. Folkpensionen rev fattighusen. Vi var Europas fattigaste land. Vi blev världens rikaste, friaste och jämlikaste.

Vi har det i oss. Vi kan om vi vill. Utmaningarna idag är delvis nya. Men vägen framåt är densamma. Starka samhällen byggs på solidaritet och gemenskap.

För vi kan göra tillvaron bättre. Vi kan erbjuda varje ny liten familj ett tryggt hem. En odlad trädgård, egna rum för tonåringarna, och bilfria områden för våra barn att leka i. Vi kan värna den natur som funnits här långt innan oss, samtidigt som vi utvecklar och moderniserar Sverige. Vi kan ställa om för klimatet på samma sätt som vi överkommit mänsklighetens umbäranden förut. Vi gör det på det svenska sättet. Med ingenjörer, forskare, montörer och barnskötare. Med omtanke om människor. Där den som har mest också bidrar mest

Vänner, vi kan om vi vill. Och vi ska göra det igen. Tillsammans!

Vänner, vi har också något som de som byggde landet innan oss saknade. Vi har facit. De socialistiska idéer som av dåtidens höger beskrevs som orealistiska och omöjliga att genomföra, visade sig tvärtom kunna bygga Sverige till ett riktigt bra land. De fungerade.

Visst skulle de alla idag ha varit vänsterpartister. Branting när han genomförde rösträtten; Per-Albin när han bekämpade arbetslösheten på 30-talet och talade om folkhemmet, Erlander när han byggde ut den sociala tryggheten och ATP. För det handlar om solidaritet och omtanke människor emellan.

Men titta på vad moderatregeringen och stödpartiet Sverigedemokraterna gör med vårt Sverige. De ska sänka A-kassan till den grad att du som LO-arbetare kan förlora 10 000 kr i månaden. De för en så kallad klimatpolitik som istället för att sänka utsläppen, tvärtom ökar utsläppen. Och när regeringen och Sd har skapat den värsta vårdkrisen på decennier, en vårdkris som hotar patientsäkerheten - då är statsministerns svar att förneka att det över huvud taget finns en vårdkris. Säg det till de patienter som sitter fast i köerna i väntan på vård. Säg det till sjuksköterskorna som tvingas strejka för att få rimliga villkor.

Och när falukorven aldrig varit dyrare, när elräkningen skjuter i höjden och när bankerna driver upp räntorna, då kommer de med sina goda råd. Jimmie uppmanar oss att handla billigare, Ebba vill att vi ska klä oss varmare och Svantesson att vi ska boka möten med banken. Istället för ledare som bygger landet, har vi idag ett gäng gravt överbetalda livscoacher. Höj dig, Jimmie Åkesson. Höj dig, Ulf Kristersson!

”Nu gör vi Sverige rikare” inledde statsminister Ulf Kristersson den här almedalsveckan med att förkunna i tidningen. Ingen skulle bli gladare än jag om det var sant. Verkligheten vittnar om det motsatta. Sverige görs fattigare. Landet där alla blev rikare har blivit landet där endast ett fåtal blir det. Ministerlönerna höjs, kapitalskatter ska sänkas. Våra skattemedel fortsätter skapa förmögenheter i utlandet, istället för att ge hjälp och stöd till våra barn och äldre. Det är ett skört samhällsbygge.

Marknadsprofeterna vill ha det så. Omtanken och gemenskapen människor emellan har inget värde i deras ögon. I det nyliberala Sverige är samhällsnyttan ointressant, var och en får istället desperat se om sitt eget hus. Ingenting får längre kosta, allt ska passas in i mätbara företagsekonomiska mallar. Och det med ständigt sinande resurser. Lärare får inte lära ut – de ska kundanpassa, sälja sin produkt och göra betygsreklam för nästa hösttermins elevkunder. Vårdpersonalen ska administrera och producera tillräckligt många fakturerbara vårdmöten. Undersköterskor och vårdbiträden har fått veta att varje dusch av en vårdtagare ska ta x antal minuter och varje toalettbesök maximalt x minuter. Att rycka upp en äldre ur toalettstolen blir arbetsuppgiften.

Det är ett brutalt system. Det mänskliga får inte plats.

Men vänner. Vi är människor, vi är inte maskiner. Och samhället, det ska byggas för människor.

Att se en liten människa växa upp är fantastiskt. Det där lilla sovande knyttet som man mötte på BB blir snart en egen person som tar plats och upptäcker världen. Cyklar, lär sig Mello-låtar utantill, styr och ställer, känner alla känslor på samma gång och förändrar våra liv för alltid – oavsett om vi är förälder, farfar eller moster. Snart är knyttet en tonåring. Då kommer känsliga, sköra år som för många blir präglade av oro, för en del ren förtvivlan. Den psykiska ohälsan bland unga bara växer.

Av allt det som nedmonteringen av det svenska samhället inneburit är att politiken övergett våra ungdomar det största misslyckandet.

Får man inte hjälp i tid, då blir det så mycket svårare att klara skolan. Och klarar man inte skolan, då ökar risken för både arbetslöshet och kriminalitet. Framför allt ska ingen ung person behöva må dåligt år efter år bara för att den inte får stöd.

Att stödja unga med psykisk ohälsa är något av det viktigaste och mest akuta. Därför föreslår vi vänsterpartister idag just det – de som arbetar med barn och ungas hälsa i skolan, de måste bli fler.

I det Sverige vi känner ska en ungdom omges av vuxna som den kan vända sig till. Kvalificerade vuxna som har tid, som fångar upp dem när det behövs som mest.

Vi föreslår – säg nej till regeringen och Sd:s förslag om att sänka skatten ännu mer på ISK-konton. Lägg pengarna på ungdomars psykiska hälsa istället. För i politik måste man prioritera. Vi väljer våra barn och ungas mående framför ännu lägre kapitalskatt. Det är helt enkelt viktigare.

Vänner, väljarna har sagt ifrån. De är trötta på högerpolitiken. Det stod klart i EU-valet. ”Det var ingen rolig valvaka” sa Jimmie Åkesson. KD och Liberalerna jublar för att de fick några väljare över huvud taget.

Vänsterpartiet gick till val på tydliga sakfrågor. Förslag för att göra tillvaron bättre. Sverigepriser på el, kollektivavtal för alla som jobbar i Sverige, att sätta press på Israel för vapenvila. Klimatinvesteringar och tåg som går i tid. Och vi fick ett starkt stöd för den politiken.

Vänsterpartiet går fram mest av alla svenska partier i EU-valet. I Dalslands skogar, på småländska höglandet, i Tensta, Rosengård, Biskopsgården och i Västerbottens inland, överallt har vänsterväljarna blivit fler. Och inte bara här går vänstern fram. På samma sätt har danska och finska vänsterpartier samlat brett stöd i våra grannländer. Högern tappar mark och särskilt de högerextrema partierna backar i Danmark, i Finland, i Sverige. Vänstervindarna blåser i hela Norden!

EU-valresultatet visar att en stark, rödgrön majoritetsregering kan få väljarnas stöd senast 2026. Vi ska arbeta varje dag fram till dess för att se till att missnöjet med högerregeringen byts mot rödgrön framtidstro!

För vänner, vi har att göra. Samhället har dragit sig tillbaka på front efter front i många år oavsett regering. Danmark och Norge har nu högre löner, högre tillväxt, högre pensioner, kortare arbetstid än vad Sverige har. Vi halkar efter. Och i varje valrörelse har det lovats. Men när vallokalerna stängt har riktningen allt för ofta ändå blivit densamma. En bantad välfärd, högre arbetslöshet, större klyftor, ökad barnfattigdom. Sverige blir sig alltmer olikt.

Därför är det helt avgörande att en ny rödgrön regering kan visa, i handling, att det spelar roll hur du röstar.

Därför var det så viktigt för mig och Vänsterpartiet att visa att det går att förbättra även i vår tid. Vi visade att de löften vi gett väljarna, är det som gäller. Att framtiden inte är förutbestämd. Att allt inte behöver bli sämre. Och att Sverige kan så mycket bättre. Vänner, framtidstro skapades när vi stoppade marknadshyrorna, stärkte sjukförsäkringen och genomförde den största höjningen av pensionerna i modern tid.

Och föga förvånande vill de flesta partierna nu ta åt sig äran för den pensionshöjning de nyss försökte stoppa med näbbar och klor. Men det bjuder vi på! Det viktiga är att det blir gjort, att livet för människor för första gången på länge blivit bättre av politiska beslut.

Därför sträcker jag idag ut en hand till de andra rödgröna partierna. En ny regering kräver ny politik, ny inriktning. Ett stort arbete. Ett sam-arbete som står upp för en ny kurs för Sverige. En tydlig rödgrön majoritet förutsätter en tydlig riktning. Väljarnas stöd, framgångarna i EU-valet förpliktigar. Väljarna vill kunna rösta för något, inte bara emot sittande regering.

Det handlar om att återupprätta det Sverige vi känner igen, landet som bygger bort klyftor och orättvisor. Alla dömer ut de senaste decenniernas politik. För det blev inte fler jobb när människor gjordes fattigare. Högst tillväxt hade Sverige när vi investerade och omfördelade som mest.

Och vi måste också ta vid där de som byggde landet slutade. Inte bara se tillbaka, utan utveckla, se framåt.

Moderna länder har råd att korta arbetstiden. Mindre slit, mer tid för varandra. Det behöver också bli en del av vad en ny regering förverkligar!

Karensavdraget ska väck!

Fler vill höra ljudet från byggandet av nya bostäder, ny järnväg, och nya förskolor. Ljudet av egen försörjning, av jobb som gör skillnad för klimatet. Känslan av nya bra jobb med god lön.

Bättre a-kassa och sjukförsäkring!

Låt oss tillsammans skapa framtidens stora sociala reform som förbättrar livet för Sveriges arbetare.

Vänsterpartiet är alltid beredda att förhandla och komma överens. Visst kan vi diskutera förslag om svenska flaggor på torgen, absolut, men ska man bygga ett starkt samhälle är det den övergripande ekonomiska politiken som avgör. Vi kan inte ha ett föråldrat ekonomisk ramverk som hindrar oss. Det är det som avgör klimatomställningen, värdiga bostäder, ett starkt försvar, en välfärd som ger trygghet och välbefinnande. Vänner, en framtida rödgrön regering måste hänga med i tiden, släppa de gamla dogmerna. Så kan Sverige gå längst fram igen. Vänner, låt oss se till att den högerdoktrin som rått sen 90-talet blir en parentes.

Pär Erikssons text till låten *Dom som byggde landet* sammanfattar det bra:

*Jag ser landet som byggdes
Jag ser hur mycket rivs ner
Av de drömmar man hade
Och några får mer
Men landet är vårt
Vi fick det av er
Å landet vi bygger är stort
Och det räcker till fler*

Politik kan förändra. Möjligheterna är oändliga. Människan har visat att hon kan bota de farligaste sjukdomarna och åka till rymden. Med starka välfärdssamhällen kan vi uttradera svält och armod.

Vi vill vara stolta över Sverige, ett Sverige som går längst fram igen. Göra det som vi är bäst på.

För det behövs, inte bara här hemma. Den röst och kraft som vårt land är känt för internationellt är saknad. Vi ska vara den som ställer sig upp för den internationella ordningen, för folkrätten. Den som sätter emot när tyranner och diktatorer försöker sätta sig

över och dominera andra. Sverige ska inte vara en nation som viker sig, låter sig tystas. Vi ska gå längst fram för Ukraina, tills Ryssland dragit tillbaka varenda soldat. Och vi ska tala högt och klart om Israels pågående folkmord i Palestina.

Tusentals döda barn är ohyggligt, en ofattbar tragedi – allas vår tragedi. Rädda Barnen har larmat om att utöver alla de dödade barnen, så har över 20 000 barn försvunnit i Gaza. Några av dem ligger under ruinerna eller i anonyma massgravar. Andra av de försvunna barnen lever och letar förtvivlat efter sina mammor och pappor i krigets kaos. Vi måste få ett stopp på det fruktansvärda. Inför sanktioner mot Israel. Ställ både Putin och Netanyahu inför rätta.

Solidariteten, det mänskliga, gemenskapen. Låt det höras över hela världen tills varje folk är befriat!

Välstånd och framgång förutsätter jämlikhet. När alla är med, då kan vi ta tillvara varje människas inneboende kraft. Då delas vi inte in i rika och fattiga, kelgrisar och styvbarn. Vi måste våga göra det Sverige är bäst på. Vara stolta över det. Samarbeta, tillit, rättvisa. Att inte oroa sig för barnen, för sitt arbete, för ålderdomen. Att våga tro på framtiden.

Så vänner – framåt, mot något bättre och mänskligare. Trygga, stolta och starkare.